

Nr 456.

Av herrar **Borg** och **Hage**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 391, angående gemensamt lönesystem samt lönereglering för postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.*

Från nedannämnda befattningshavare vid statens vattenfallsverk ha till civilministern insänts nedanstående skrivelse:

»Med anledning av att uti det förslag till nytt avlöningsreglemente, som utarbetats av 'Kommunikationsverkens lönekommitté', de nuvarande maskinisterna av 2:a graden vid kraftverken, samt befattningen som maskinist å bogserbåt vid kanalverken, vilken för närvarande hänföres till gruppen 'förmän av 2:a graden', blivit under gemensam beteckning 'maskinist' uppförda i löneförslagets 4:e lönegrad, få undertecknade representanter för nämnda personalgrupper vid vattenfallsverken till herr statsrådet vördsamt hemställa om statsrådets benägna bistånd att om möjligt vid lönefrågans ytterligare behandling *vi måtte bliva hänförförda till 5:e lönegraden* i stället för den av kommittén föreslagna 4:e lönegraden.

Såsom skäl för denna vår hemställan tillåta vi oss anföra följande:

a) Enligt 1913 års avlöningsreglemente var 2:a maskinistens slutlön = 1:a maskinistens begynnelselön = 1,650 kronor.

I enlighet med den tillfälliga lönereglering, som genomfördes år 1918, är från och med den 1 januari 1919 2:a maskinistens slutlön (dyrortstillägg och bostadsersättning inberäknade) = kronor 2,632: 50 samt 1:a maskinistens begynnelselön (dyrortstillägg och bostadsersättning likaledes inberäknade) = 2,430 kronor.

För närvarande är således 2:a maskinistens slutlön kronor 202: 50 större än 1:a maskinistens begynnelselön.

Lönekommittén har däremot föreslagit, att 2:a maskinisterna skulle erhålla en slutlön av 3,540 kronor samt att 1:a maskinisterna skulle erhålla en begynnelselön av 3,960 kronor. (Vid Trollhättan, under för-

utsättning att denna plats blir hänförd till den dyrortsgrupp, som i löneförslaget betecknas med bokstaven F.)

Härav framgår, att den föreslagna slutlönen, som uppnås först efter 12 års tjänstetid, för 2:a maskinisterna är 420 kronor mindre än den föreslagna begynnelselönen för 1:a maskinisterna. Då nu denna lön, enligt vår mening, är blygsamt tilltagen, om jämförelse göres med vissa andra kategorier av statstjänare, t. ex. 2:a maskinister å statens ångfärjor, varmed 1:a maskinisterna vid kraftverken med fog kunna anse sig böra vara likställda, så framträder ännu skarpare det missförhållande och den orättvisa mot 2:a maskinisterna, som skulle uppstå genom fastställande av lönekommitténs förslag angående dessas placering i 4:e lönegraden.

Vi anse således, att samma proportion mellan de båda maskinistgradernas avlöning, som råder enligt 1913 års avlöningsreglemente, även bör tillämpas vid den nya löneregleringens genomförande. Detta skulle bliva fallet, om uppflyttning sker till 5:e lönegraden med en slutlön av 3,960 kronor = 1:a maskinisternas föreslagna begynnelselön.

Detta anse vi med så mycket större skäl vara befogat, som för närvarande 2:a maskinisternas slutlön enligt ovanstående *överstiger* 1:a maskinisternas begynnelselön med kronor 202:50.

b) 2:a maskinisterna vid kraftverken få vid många tillfällen vikariera för 1:a maskinisterna (event. blivande stationsmästare) vid dessas ledighet, semester m. m. Detta förfarande har hittills alltid tillämpats, och torde väl även i framtiden komma till användning, enär det synes otänkbart att så många 1:a maskinister komma att anställas, som i annat fall skulle erfordras.

Härav torde framgå, att på de äldre 2:a maskinisternas kompetens ställas lika stora fordringar som på 1:a maskinisternas.

En given konsekvens härav anse vi vara, att det ej bör råda en så avsevärd skillnad mellan de båda kategoriernas avlöning, som den av lönekommittén föreslagna.

c) Vidare bör framhållas att rekryteringen till 1:a maskinistgraden sker från 2:a maskinisterna. Skulle nu genom fastställande av lönekommitténs förslag 2:a maskinisterna i avlöningshänseende bli så avsevärt tillbakasatta i jämförelse med övriga statstjänstemän, varmed vi kunna anse oss jämställda, t. ex. 3:e maskinist å statens ångfärjor, vilka enligt förslaget äro placerade i 6:e lönegraden, så föreligger enligt vår mening stor fara för att rekryteringen samt bibehållande i tjänst av kvalificerade 2:a maskinister och således även i framtiden 1:a maskinister, maskinmästare och stationsmästare, i avsevärd grad försvåras.

Maskinistbefattningarna vid kraftverken ha i regel tillsatts med personer, som avlagt maskinistexamen och som innehaft flerårig praktik som maskinister före sin anställning därstädes, eller ock med personer vars föregående praktiska verksamhet satt dem i tillfälle att förvärva jämställd kompetens. Detta senare är i synnerhet fallet inom kraftstationernas ställverk, där speciell praktik inom den elektrotekniska branschen är synnerligen önskvärd. Att nu tillbakahålla en stor del av dessa maskinister i lönehänseende, under det att andra likställda statstjänare erhålla förmånligare villkor, anse vi vara synnerligen obefogat.

d) Vi anse oss ha skäl att protestera emot att bliva jämställda med de s. k. maskinskötarna (smörjarna) å statens ångfärjor.

Flertalet av de nu såsom 2:a maskinister vid statens vattenfallsverk tjänstgörande personerna hava avlagt övermaskinist-, maskinist- eller lantmaskinistexamen och därefter tjänstgjort upp till 8 à 10 år, innan vederbörande blevo anställda såsom maskinister därstädes. En del av dessa personer äro visserligen för närvarande anställda såsom extra maskinister, men torde desamma inom en snar framtid bliva anställda såsom ordinarie. Utsikten att efter den föreslagna löneskalans fastställande bliva jämställda med maskinskötarna torde ej bidra till att kvarhålla dessa personer i kraftverkens tjänst, helst som tillfällena att erhålla förmånligare anställning antingen inom den privata industrien eller till sjöss inom den närmaste framtiden troligen komma att avsevärt ökas.

e) Vi anse oss även såsom stöd för vår hemställan angående ändring uti berörda löneförslag kunna åberopa 1917 års riksdagsbeslut angående tillfällig löneökning till speciellt 2:a maskinisterna, för vilken löneökning som skäl anfördes de stora svårigheterna att med rådande låga löner kunna anställa och bibehålla i tjänst kvalificerad personal. Uti skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet anför vattenfallsstyrelsen: 'Under de år, som förflutit sedan avlöningsreglementet fastställdes, har det emellertid visat sig vara förenat med allt större och större samt till slut så gott som oöverkomliga svårigheter att med nämnda avlöningar för ifrågavarande befattningar kunna förvärva personer med erforderliga kvalifikationer. Detta sammanhänger med den starkt stegrade efterfrågan på personal av ifrågavarande kategorier inom den privata elektriska industrien och de avsevärt högre löner, som där erbjudas'.

Vidare anför vattenfallsstyrelsen i nämnda skrivelse: 'Maskinistbefattningarna av 2:a graden böra besättas med personer, som kunna lämpa sig att framdeles befordras till maskinister av 1:a graden'. Vid ärendets föredragande inför Kungl. Maj:t yttrade dåvarande departementschefen bland annat: 'Vad angår en viss grupp av förberörda befattningshavare,

nämligen maskinisterna av 2:a klass, har emellertid från vattenfallsstyrelsens sida för mig ytterligare påpekats, att alldeles särskilda förhållanden föreligga, vilka enligt styrelsens uppfattning göra det nödvändigt att åtminstone för denna grupp vidtaga provisoriska åtgärder för beredande av någon löneförbättring. Med nuvarande avlöningar vore det nämligen hart när omöjligt att till dessa befattningar förvärva innehavare med erforderliga kvalifikationer och man riskerade jämväl att icke kunna behålla i tjänst de kompetenta befattningshavare, som man lyckats anställa. Härigenom komme kraftverksdriftens behöriga gång att äventyras, vilket ju i sin ordning skulle medföra vittgående verkningar.

Då vidare maskinisterna av 2:a graden måste vid förfall för maskinisterna av 1:a graden rycka in i dessas ställe, måste de förstnämnda maskinisterna äga nödig kompetens härtill, ity att ett felgrepp vid manövreringen av kraftverkens maskiner och instrumentering skulle kunna förorsaka förluster på tiotusentals kronor.'

f) Angående maskinisterna å kanalverkens bogserbåtar bör framhållas, att vederbörande ej äga några utsikter till befordran, varför dessa, om de bliva hänförda till 4:e lönegraden, ej, så länge det föreslagna lönereglementet kommer att gälla, hava några som helst utsikter att erhålla högre slutlön än den för denna lönegrad föreslagna.

Angående de föreslagna nya lönerna bör beaktas, att förmånen av fri uniform enligt det nya förslaget är avsedd att bortfalla.

Med åberopande av ovanstående och med förhoppning om herr statsrådets välvilliga bistånd, när löneförslaget kommer under behandling, ha vi äran teckna etc.»

Då de skäl, som här ovan anförts för uppförande av gruppen maskinister vid statens kraftverk i omnämnda högre lönegrad, synas oss beaktansvärda och bärande, vilja vi alltså hemställa,

att riksdagen måtte vidtaga den ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 391, att i förslaget till avlöningsreglementet maskinist vid statens vattenfallsverk uppflyttas från 4:e till 5:e lönegraden.

Stockholm den 6 maj 1919.

K. A. Borg.

Ernst Hage.